

שם פרטי ושם משפחה: _____

כיתה: _____

ישראל 2000 - מכתב לילד

חלק א: ילדי 2000 קוראים את המכתבים

לכבוד ראש השנה תשס"א, פנה עיתון "הארץ" לאישים שונים, וביקש מהם לכתוב עבור הגיליון החגיגי של ערב החג, "מכתב לילד", מכתב שיהיה בו מסר כלשהו לילדי ישראל של שנות האלפיים, וגם עצות או הנחיות לקראת הצפוי להם בדרכם בחיים.

לפניכם שני מכתבים כאלה.

טקסט א – מאת שמעון פרס, וטקסט ב – מאת יהודה אטלס.
קראו אותם, ואחר-כך בצעו את שני חלקי המשימה.

דע לאן אתה הולך

מאת שמעון פרס

אתה נולדת בעולם שנוצח מודרש. מוכן שחשוב שתדע את תולדות עמך, העם היהודי; ותולדות ארצך, ארץ ישראל; ותולדות מודרשתך, הערבות היהודית; ותולדות מדינתך, מדינת ישראל. בנך הילדים ובבית הספר יעניקו לך ודאי ידע רב בתחומים אלה, שתדע מאין באת.

אבל עליך לדעת גם לאן אתה הולך. הדרך שלפניך תרשה להלוטין. הזורים המרר רים אינם יכולים היום לתת לך את מפת הודכים שלאורכן ישתרע עתידך.

ציוני ורך אחרים מסתמנים כבר היום. מפת הגנים - הצופן הגנטי של האדם - והשלמה. עכשיו גם מנסים לחשוף את מיליוני הלבנים (וקראים להם פרוטאינים) שמתן מורכב האדם (וייתכן שהמלים נגטי ופרוטאין ודות ללשונוך, אבל אתה חייב ללמוד אותן כבר בראשית דרכך, שכן הן לא פחות חשובות מחום וקוד או יום וליי לה). והמפה הזאת מראה שני דברים מרתקים: האחד, שגילדנו שורים: השחורים, הלבנים, הצבי עוניים - סולנו אותו הרבר. ההבדל הגנטי בין אדם לדעהו אפסי, המישיית האחו (0.2%). אם יש הבדל, הרי הוא בין גבר לאשה, אבל זה הבדל שבטבע, לא בנוע.

ישראל 2000 / מכתב לילד

למד מקצוע, אבל אל תהיה למקצוען. המקצוע החשוב ביותר

שעליך ללמוד הוא מקצוע ההוראה. אתה חייב ללמוד כדי שתוכל ללמד את עצמך. שכן הכל משתנה, ולא די לדעת את הידוע, אלא צריך ללמוד את החדש כל פעם מחדש.

וכוד שלהיות עשיר, אין פירושו להיות עשיר במצולצלים. להיות עשיר זה להיות עשיר ברוח, באהבה, באמונה, בחסד, בתוכן.

הענקת משמעות לחיים אינה נפלת בחסידי תה מהשנת מותרות חולפים. סכנה גדולה לחיי אדם, חוץ מהמות, היא שעמום. אנשים משועי ממים - כמותם כאנשים בלא רוח חיים. לנו יש תרבות עשירה ולשון נורדת, העברית, ואין צורך להשתעמם. הם מקוד להשראה בלתי פוסקת. העברית מערערת על מוסכמות והיא גם שפת הנביאים. עליך ועל חטיך יהיה להגן על הדר בוח שלנו, להעמיק את יסודותיה, לרשן את רשאיה, לאפשר לרוח הגדולה, גם הרוח החדשה, לנשכ בגפיה.

וכוד - להיות ילד זה לא רק עניין של גיל. זו הודמנות לעצב משהו חדש בעולם, שהוא יהיה עולמך וגם עולמנו החדש בימים שיבוא.

שמעון פרס, חתן פרס נובל לשלום ודאס המסילה לשעבר, הוא השר לפיתוח אחיי

הרבר השני שאפשר ללמוד מהמפה החדשה

הוא שהמוטנציות שלך, של כל אחד מאתנו, הוא הרבה יותר גדול ממה שנהוג לחשוב. כאשר תגדל אתה עשוי להיות משוחרר מרובה איומי חולי, כשל אינטליגנטי או סתם בוזבי זמן ואני רבית.

אנחנו, הורייך, נולדנו בעולם שאוצרות הארץ מה נחשבו בו לקרן הספיע של חיינו. ואילו אתה נולדת לתקופה שבה האוצר החבוי באדם הוא שיקבע את עושרי ואת עושרה של החברה שהוא חי בה.

אנחנו נולדנו בתקופה שהרבר החשוב ביותר בה היה כאמוד הארסה. על כן תחמנו נחלות, מדינות וגבולות, הקמנו צבאות ויצאנו למלחמות כדי להגן עליה ולפעמים גם כדי להרחיבה.

אתה נולד בתקופה שהאמן בה חשוב מהארסה. מי שיועד ליצור דברים (טובים) במהירות הגרד לה ביותר, חוכה בעוצמה ובעישר. כי החוסך בוס, חוסך בחוסר, בוזן, בעבודה, בתחזוקה ובתיודך. חוסן אינו מכבר גבולות, אינו גבול מטרזיקים ואינו זקיק לחוסר. והתקשורת המהירה נישאת על גלי האתר, יותר מאשר על פסי רכבת או כבישים, אפילו יותר מאשר על כבלי טלפון. את המהירות החדשה הזאת מספקים לנו

שלושה סיפורים

מאת יהודה אמלס

שלום ילד.

במקום מסתב של ממש עם עצות לרדד, שממילא לא תקרא ובחודאי לא תפנים, אני מעדיף לספר לך שלושה סיפורים קצרים. אלה לא סיפורים שהמצאתי, אלא כאלה שקראתי ושמעתי, שאני אוהב במיוחד. נרמה לי שיכרא יום ותמצא בהם הפך. איני מתכוון לטעון חלילה שסיפורים אלה הם כל הציוד שהארם היוצא לדרך חייו זקוק לו. אבל כציוד עוד, אולי הם עשויים לסייע להביא אל חייך כמה אבחנות ותובנות שיש בהן טעם. שלושתם עוסקים ביחסיות שבחיינו; הראשון - בכוח המניע אותנו, לשם מה כל המרדח הזה, השני - ברעות קדומות, והשלישי - באמת.

את הסיפור הראשון כתב במקור ש"י עגנון, הגדול מבולם, ואני אספר לך אותו בלשון מעודת, מת, מהיחסוך:

מעשה בארם שהיה עולה בודד. והיום חם. והרדך מתמשכת. והמעלה תלול. והגליו מתנגפות בבורות ובצורחות. מפעם לפעם היה נושא את עיניו אל פסגת ההר ואמר לעצמו: אין רבר, כשאר גיע לשם אני אנות. כיוון שהגיע לראש ההר ראה

שעל גבו מתגבה הרד

נוסף. עלה גם בו. אך כשרצה לנות על פסכו

הו ראה שמאחוריו הרד נוסף, ועוד הרד, ועוד הרד, כך שבעה הרדים.

אחרי שעלה וירד בודד השביעי הגיע לנחל שוצף. צלח אותו כדי עמל וחשבו איך רבר, רק אעבור אותו ואוכל לנות. כך צלח שבעה נהרות. אחריהם הגיע למרבר לוחט. צלח את הראשון, אך אוריו באו מרבר שני ושלישי, כך שבעה מרבר ריות.

אחרי המרבר השביעי הגיע אל רלת ברזל נער לה בשבעה מנעולי פלדה. שבר את המנעולים, פתח את הרלת ונכנס למערה. הלך בה שלושה ימים עד שהגיע למערה נוספת, חסומה אף היא ברזל ברזל ובשבעה מנעולי פלדה. שבר גם אותם ונכנס. כך שבע רלתות. אחרי שניפץ את הרלת השביעית, בתוך המערה השביעית, מצא תיבה פתח אותה ומצא בה תיבה קטנה הימנה. כך שבע תיבות. בתוך התיבה הקטנה, האחרונה, מצא תכריך של ניירות. גלל אותו ומצא בתוכו תכריך קטן הימנה. כך שבעה תכריכי ניירות. עד שהגיע

לפיסת הנייר האחרונה האחרונה, שאחריה אין עוד רבר. בשארית כוחותיו גלל אותה ומצא עליה כתוב: "הרבר שאתה מחפש אינו כאן".

הסיפור השני הוא מהקצרים ביותר ששמעתי, אולי הקצר ביותר, ומקורו בסין:

איכר אחד חיפש יום אחד את גרונו ולא מצא אותו. אין ספק, אמר לעצמו, בן השכן הוא שגנב את הגרון. עובדה, הגעד הזה נראה כגנב, מרבר כגנב ומתנהג כגנב.

למחרת מצא האיכר את הגרון בשדה. מאותו הדיגע בן השכנים כבר לא נראה כגנב, לא ריבר כגנב ולא התנהג כגנב.

הסיפור הבא, איני יודע את מקורו.

מעשה בארם שרצה בכל מאורו לרעת את האמת. כל כך השתוקק להכיר ולרעת את האמת, שנשק לאשתו ולילדיו, הגיף את צדויו על גבו, נטל בידו את מקל

הגדודים, נטס את ביתו ואת נחלתו ויצא לחפש

את האמת. עלה הרים, ירד בקעות, צלח מרבריות ונחלים, חיפש בים וכיבושה, מעל ומתחת לארמה, עד שאחרי שנים רבות, במערה על ראש הרד נישא, מצא את האמת. והנה היא גברת זקנה מאוד, שערות השיבה שלה מגיעות עד מתניה, פניה חרושות קמטים עמוקים וגבה שוחת. קיבלה אותו האמת במאור פנים, ישבה עמו שנה שלמה ולימדו זה אותו את כל האמת, האמת האמת והיחידה שאין בלחה.

אחרי שנה תמימה, כשחש האיש כי למד די צורכו, שב ונטל את צדויו ונפרד במרבה מהאמת. לימדת אותי בנאמנות, במכלנות חומן רב את האמת כלה, אמר לה, ועל כך אהיה לך אסיר תודה כל ימי. עשית בה הרבה למעני. האם יש משהו שאני יכול לעשות למענך?

כן, אמרה לו האמת, כשתחזור אל בני הארם ותספר להם עלי, תאמר להם בבקשה שאני צעיר רה ויפה.

יהודה אמלס הוא סופר

ישראל 2000 / מכתב לילד

עיון בהיבטים (מתייחס לטקסט א' של פרס)

שמעון פרס מתייחס במכתבו להיבטים שונים של החיים העתידיים: היבט ביולוגי, היבט כלכלי, היבט לאומי, היבט מדעי, היבט טכנולוגי, היבט לימודי, היבט מוסרי, היבט תרבותי והיבט אישי.

1. בחרו שניים מן ההיבטים הנדונים, ופרטו מה שמעון פרס אומר לגביהם.

01 _____

02 _____

ה'יבט ה' _____

ה'יבט ה' _____

"זה מדבר אליי" - הקוראת והטקסט (מתייחס לטקסט א' של פרס)

2. סמנו בטקסט 3-4 משפטים (או מקומות) ש"מדברים" אליכם - שמעוררים אתכם למחשבה, שיש להם משמעות מיוחדת עבורכם, שמרגשים אתכם או אפילו מרגיזים אתכם. בחרו מתוכם משפט (או מקום) אחד, צטטו אותו וכתבו: למה בחרתם דווקא בו? מהי משמעותו עבורכם? למה הוא מרגש (או מרגיז) אתכם?

03 _____

04 _____

שלושה סיפורים וצרור עצות (או: למה הגדולים תמיד מייעצים? - מתייחס לטקסט ב', של אטלס)

לפניכם רשימה של מִמרות (משפטים שיש בהם חוכמת חיים) המשתמעות מן הסיפורים שבמכתבו של יהודה אטלס:

3

05 _____

06 _____

- זהירות! הדברים אף פעם אינם נראים כפי שהם באמת!
- שימו לב, בחיים הכול יחסי. אין דברים מוחלטים.
- לא כל הנוצץ זהב הוא!
- לאדם יש יכולת מוגבלת להבין דברים, וכדאי שידע זאת.
- יגעת? לא תמיד מצאת!
- הכול תלוי בזווית הראייה שמסתכלים ממנה.
- "דברים שרואים משם, לא רואים מכאן".
- "הבל הבלים אמר קהלת, הבל הבלים - הכול הבל. מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש?" (קהלת א, 1)

בחרו מימרה אחת, וקשרו אותה לסיפורים המתאימים. הסבירו את הקשר בין המימרה לבין הסיפורים. שימו לב: כל מימרה שברשימה מתאימה לשני סיפורים לפחות. אם יש לכם רעיון נוסף למימרה, רשמו אותה כאן.

מימרה לבחור: _____
